

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 6 "
Helyben hához hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XIX. évfolyam 227. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1933. október 3.

Száznegyvenezer éhező.

Küldöttség járt a napokban a kereskedelemügyi miniszternél és Budapest polgármesterénél, amely száznegyvenezer ember körében kért munkát és kenyeret. Munkát azért, hogy kenyeret kereshessen, kenyeret pedig azért, mert éheznek. A száznegyvenezer éhező közül negyvenezer Budapesten várja helyzetének javulását, százezer pedig a különböző vidéki városokban eloszolva. A száznegyvenezer munkanélküli állítólag mind képzett ipari munkás.

Sem a kereskedelemügyi miniszter, sem Budapest polgármestere nem állhattak neki a küldöttség kérelmére a kenyérsztoogatásnak, hanem ehelyett egyszerűen megígérték, hogy amint a magasabb érdekek engedik, azonnal gondoskodni fognak munkaalkalmakról. Többet igazán nem tehettek. Amde éppen emiatt korántsem bizunk abban, hogy az ígéretek teljesülésével meg fog szünni a munkanélküliség és apadni fog az éhezők, koplalók száma. Sokkal mélyebben kell keresni a baj gyökerét, mint a mostani rosszrafordult gazdasági helyzetben, aki alaposan ismeri a viszonyokat, az tudja jól, hogy a mostani viszonyok jobbrafordultával is úgy nálunk, mint idegen országokban a munkanélküliség megmarad, a különbség legfeljebb az lesz, hogy a szocialista szervezetek által kimutatott száznegyvenezer koplaló helyett maradni fog százharminckilencezer.

Bebizonyított dolog ugyanis, hogy a munkanélküliek száma különösen városok falain belül még a legjobb

gazdasági viszonyok mellett is évről-évre növekszik és növekedni is fog mindaddig, amíg valamiképpen nem orvosolják a falusi nép városokba való tódulásának nagy problémáját.

A munkanélküliek számát korántsem az szaporítja nagyobb mértékben, hogy az ipar valamelyest visszahanyatlott, hanem inkább az, hogy a város tömérdek embert elvon a falutól, olyanokat, akik könnyelműen odahagyják eddigi hivatásuk terét s a könnyebb élet reményében anélkül, hogy egyebet tudnának magukkal vinni mint munkához szokott két tenyerüket, beállnak szaporítani az ipari proletariátust.

A városnak nagy átalakító hatása van. Ez az átalakító hatás különösen az a körülmény, hogy a falusi ember nagy városba ritkán jön kézre, okozzák azt, hogy a városba tódulók inkább az éhezők, nyomorgók, mint azok seregét szaporítják, akikre a városi jólét megteremtése körül számítani lehetne. A városba tóduló földmives munkások felcsapnak ipari munkásoknak. Addig amíg a nehéz kétkézi munkáról van szó, talán bírják is a versenyt a szakképzett iparos munkássággal, de mikor a képzettség nélküli munkás is jogot formál az élet magasabb igényei iránt, amikor jogot formál bizonyos kényelemhez, akkor az ilyen városba tódult falusi elem — még ha munkaalkalom akadna is — elveszti a harcát s lesz belőle csapszékkel tölteleke, amely eleven szimbólum marad az örök elégedetlenségnek.

Annak a száznegyvenezer éhező-

nek tulnyomó nagy része ilyenekből került ki.

Ezeknek tehát nem igen használ az újabb munkaalkalom, nem használ a gazdasági élet fellendülése sem, ez csak legfeljebb arra lesz jó, hogy a városba tódulók számát jövőben még inkább szaporítsa. Ha munka lesz, ha megindulnak az építkezések, ha hozzálátnak a polgármester ígérete szerint a közmunkákhoz, ezzel csak azt fogjuk nyerni, hogy ismét egy csomó mezőgazdasági foglalkozást űző ember hagyja ott falusi tűzhelyét abban a reményben, hogy a városok ezernyi látnivalójából és százféle szórakozásából, élvezetéből egy jórész neki is fog jutni anélkül, hogy azért tulságosan kapaszkodnia, dolgoznia kelljen.

A munkanélküliség nehéz problémájának egyedüli helyes megoldása az volna tehát, ha sikerülne valamiképpen kiegyenlíteni a városi és falusi élet közötti nagy különbséget.

Vigyünk egy kis kulturát a falvakba. Résztellessük a falut a kulturális gyönyörűségekben is, nyujtsunk a falusi népnek szívet-lelket nemesítő szórakozást, szaporítsuk a falu népjóléti intézményeit, szaporítsuk annak társadalmi szervezeteit, legelső sorban is az arra hivatottak világosítsák fel a falvak népét, hogy a város inkább a nyomort, mint a jólétet osztogatja, falun még az is sűrűbben jut hozzá libapecsényéhez, aki darócban jár, mint városban az, aki százforintos — bár részletre vett — módos ruhát hord s utját autotaxin rövidíti meg.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban

és kitűnő kivitelben készíttetnek.

Telefon 419

A BALKÁN RÓL.

A szerb-balkán harcok.

Belgrád, okt. 2.

Magánjelentések szerint szept. 29-én véres harc dult a szerb csapatok és az albán fölkelők között Dibrától keletre. Kedden reggel a szerb csapatok az albán ellenállását megtörve, bevonultak Dibrába, amelynek a legnagyobb részét fosztogató albánok fölggyújtották. A szerbek azonnal a menekülő albánok üldözéséhez láttak.

Erősen készülnek a szerbek.

Belgrád, okt. 2.

A Stampa szerint Szerbiának a napokban ötvenezer embere lesz az albán határon. A szerb csapatok szükség esetén stratégiai okokból albán területet is megfognak szálani.

Török-görög háború.

Lipce, okt. 2.

A Leipziger Neueste Naohrichten jelelenti Konstantinápolyból: Itteni diplomáciai körökben elkerülhetetlennek tartják a törököknek a görögökkel való új háborút.

Török-bolgár békeszerződés.

Athén, okt. 3.

(Saj. tud.) Miután a török-bolgár békeszerződést aláírták, a görög csapatoktól megszálott tráciai városok görög kormányzói parancsot kaptak Trácia kiürítésére. Ezt az intézkedést a nagyhatalmaknak is tudomására hozták. Az intézkedés kétségtelenül azért történt, hogy a tráciai görög csapatokat egy esetleges török támadás esetére készen tartásák. A helyzet nagyon komoly.

Olaszország Albániáért.

Bécs, okt. 2.

Berchtold gróf külügyminiszter tegnap újabb kihallgatáson fogadta Aversa herceg olasz nagykövetet. A herceg előterjesztést tett a Kvirinál felfogásáról az albán lázadást illetően. Az olasz kormány nem tartja Albániát jelenlegi szervezetében és viszonyai közt elég erősnek arra, hogy esetleges görög és szerb támadások ellen magát megvédje. Ez okból az olasz kormány az esetre, ha a szerbek a megállapított határvonalat átlépnek, kész az Albán tengerpartot saját hajóhadával megvédeni. E célra Skutari és Janina partján hajóparkot állandósít.

Pasics Berchtoldnál. A Reichspost jelenti, hogy Pacics szerb miniszterelnök Belgrádba való visszautazása közben Bécsben is fog tartózkodni. Pacics holnapután meglátogatja Berchtold grótot. Janovics itteni szerb követ az utóbbi napokban erre vonatkozóan előkészítő tárgyalásokat folytatott a külügyminisztériumban. A szerb miniszterelnöknek és a monarkia külügyminiszterének találkozása éppen most különösen fontos a szerb-albán határterületen történt események miatt. Berchtold gróf és Pacics küszöbön álló találkozásának egész különös jelentőséget kell tulajdonítani az albánok ellen irányuló szerb akció további fejlődése és ezzel együtt a monarkia és Szerbia jövő viszonya szempontjából. Pacics most megvalósíthatja többször hangoztatott óhajlásának nagy részét a két szomszédos állam viszonyának javítása tekintetében.

Az újabb létszámemelés.

Bécsből írják, hogy a külügyminisztérium palotájában holnap délelőtt 11 órakor kezdődik az a közös miniszteri értekezlet, mely a létszámemelés ügyét tárgyalja. A konferenciának annyi anyaga van, hogy azt valószínűleg csak szombaton fogják befejezni.

A hadvezetőség hír szerint a következő javaslattal lép a kormányok elé:

A hadvezetőség elsősorban az ujonclétszámnak 36.000 fővel való emelését kívánja. A legutóbbi, 1912-ben elfogadott véderőtörvény szerint a közös hadseregbe Ausztria évente 91.000, Magyarország 68.187 ujoncot állít. A honvédségnél Ausztria 27.000, Magyarország 25.000 embert állít. Ezekből minden évfáratból 6000 ujonc kerül a haditengerészethez négy éves szolgálatra, 18.000 olyan csapathoz, ahol három éves a szolgálat, a többi 188.000 olyan csapatokhoz, ahol két éves szolgálat van. Így tehát a monarchia véderéjének békelétszáma az összes évfáratokból állandóan 455.000 ember, illetve a bosznia-hercegovinai ujonccal együtt kerékszámában 460.000 ember. Ezzel szemben Németország békelétszáma már a múlt évben 660.000, Franciaországé 750.000, Oroszországé 1,345.000 ember volt. Hogy a monarchia az öt megillető helyet megtarthassa, a hadvezetőség a békelétszámnak 72.000 fővel való felemelését kívánja, ami az ujoncjutaléknak évente 36.000 fővel való szaporítását igényli. Így módon Ausztria-Magyarország békelétszáma 535.500 ember lenne.

A létszámemelés 25 millió korona átmeneti kiadást tesz szükségessé (épületek, felszerelések stb.) a katonai budget állandó évi emelkedése pedig (élelmezés, ruha stb.) 18 millió korona lesz.

Sztrájk a „Pesti Tükörnél”.

A Pesti Tükör munkatársai, mint irtuk, sztrájkba léptek. A Pesti Tükör március elején indult meg. Három hónappal ezelőtt megvált a laptól az eddigi szerkesztő és dr. Kenéz-Kurländer Ede lett a főszerkesztő, felelős szerkesztő pedig Róna Lajos. Az utóbbi hetekben a lap munkatársai növekvő elégedetlenséggel végezték dolgukat, mert előadásuk szerint a főszerkesztő minden felmondási idő és szerződés nélkül stöbbsé-kevesébbé más rovatoknál is akarta őket továbbra alkalmazni.

A lap munkatársai ragaszkodtak a hat hónapi felmondási időhöz s miután a főszerkesztővel való személyes érintkezés állandósította a surlódást, azt kívánták, hogy a főszerkesztő a munkatársakkal csak a felelős szerkesztő útján érintkezzék. Kenéz-Kurländer ezeket a követeléseket elutasította. A szerkesztőség tagjai erre, élükön a felelős szerkesztővel, sztrájkba léptek s a „Pesti Tükör” csak kisebb terjedelemben, több órai késéssel jelent meg.

A Budapesti Ujságírók Egyesülete részéről Márkus Miksa elnök és Purjesz Lajos főtktár még tegnap este békétárgyalást kezdett Kenéz-Kurländerrel, aki hajlandónak nyilatkozott a követelések teljesítésére, csupán két munkatársának kilépéséhez ragaszkodott, akik már régebbi idő óta felmondásban voltak. A békekísérlet ezen meghiusult, úgy hogy a munkatársak tegnap sem mentek be a szerkesztőségbe.

Tönkrement pénztáros.

Csökmő szenzációja.

Bonyodalmas ügyben folyik jelenleg a vizsgálat Csökmön. Ennek a különben csendes kis községnek a lakossága már hetek óta egyébről sem beszél, mint a község volt pénztárosáról, akit teljesen tönkretettek a spekulációk. A közszájon forgó esetek már a hatóságokat is foglalkoztatják és az előlekből ítélve szenzációs fejleményeket ígér a befejezés.

A bonyodalmas ügyre tulajdonképpen a volt községi pénztáros szolgáltatott okot. Kocsis József pénztáros korában igen gavallér módon élt. Sohasem fordult elő, hogy nehéz százassokkal ne lett volna bélelve a zsebe. Máskülönbén igen jószívű ember volt és ez a jószívűsége juttatta tulajdonképpen tönkre. Az egész község tudta ugyanis, hogy soha senkinek sem tagadja meg a kérését és ezen az alapon, aki csak tehette, mindenki kért tőle kölcsön. Kocsis adott. Ha nem volt saját pénze, adott a község kasszájából. Arra számított, hogy a magánvagyonra bőségesen fedezi még akkor is, ha esetleg az adósok nem fizetnének. Az adósoktól nyugtákat vett Kocsis. Előforult, hogy váltókat is fogadott el.

A község kasszájából azonban más célokra is vett ki pénzt Kocsis. A kivett pénzeket földeket vásárolt. A korántsem szabályos dolgok mentek addig, míg be nem ütött a rossz gazdasági állapot. Ekkor aztán Kocsis nem tudta pótolni a pénzeket. Az adósokat is hiába szorította, azok sem tudtak fizetni. Végül is az ügy napfényre került és az ügyészség avatkozott bele. Kocsis, ugyanis két váltója alapján követelte, hogy Török János és Cs. Nagy Sándor fizessenek, Török erre megtagadta fizetést és azt állította, hogy ő nem írta alá a váltókat, hanem valaki ráhamisította a nevét. Fel is jelentette Kocsist az ügyészségen. A csendőrség az ügyészség rendelkezésére megindította a nyomozást. Hogy milyen eredménnyel, azt az ügy érdekében a hivatalos titok peséséje őrzi.

Tény hogy Cs. Nagy Sándor azt állítja, hogy ő nem tudja, hogy [nem-e írta alá a váltót, mert ő igen sok emberért állott jót.

Mig az ügyészség a váltóhamisítás ügyét bogozza, addig az alispáni hivatalnál is megindult az eljárás. Feljelentették ugyanis az egész dolgot az alispánnak is, mert az ügyben olyan egyének is szerepelnek, akiknek eljárását föltétlenül tisztázni kell a közigazgatási hatóságnak.

Igy kilátás van rá, hogy pár nap múlva igen kompromittáló dolgokat derít ki a vizsgálat. Kocsis ugyanis több embernek adott kölcsön úgy a magán pénzéből, mint a község kasszájából. Ezt azonban nem tudta azonnal igazolni, mert nem találta a pénzek felvételét igazoló nyugtákat. Így senki sem adott hitelt szavának. Kocsis azonban idő közben megtalálta az elveszett okmányokat és most mindenkinek mutogatja, hogy igazolja magát.

Az ügy iránt nemcsak Csökmön, de az egész Sárrethen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Kompromisszum a román főpapsággal

Tárgyalások a román nemzetiségi ügyekben. A miniszter látogatásai. — Mellőzik a román képviselőket. —

Külsőségeiben pompás diadalut a magyar kurtuszminiszter erdélyi útja: Ünnepestes fogadtatások, díszbandériumok, virágos fogatok jelzik, hogy a magyar kormány egyik tagja ott jár a veszélyeztetett magyar földön. Eme ünnepestes külsőségek mögött komoly célok rejtőznek, jelentős és nagyarányú kulturpolitikai tervek, amelyek szinte közvetlen-közvetbe hozzák a román nemzetiségi kérdés megoldását.

Tulajdonképpen innen Nagyváradról indult ki a terv, a nagyváradai gör. kath. aula és gör. keleti consistorium kezdeményezésére. Innen ajánlották föl a módot a közoktatásügyi minisztériumnak és dr. Jankovics Béla miniszter készséggel elfogadta. Egyházpolitikai körökben is rendkívül szimpatikusan fogadták az eszmét, amelyet rövid időn belül, talán már az őszi kampány végén meg fognak valósítani.

A nagyvonalú kulturakció részleteiről a *Tiszántulnak* alapos információ alapján módjában áll teljes hűséggel beszámolni. A köteles diszkréció betartása mellett adjuk közre az alábbi érdekes momentumokat, melyek karakterisztikonjai a román kérdés megoldásának.

Nemcsak Nagyváradon, hanem az összes gör. katolikus és gör. keleti püspöki városokban rendkívül mohón várják most azokat a politikai bulletineket, amelyeket Gyulafehérvárról, Nagyszebenből és Balázsfalváról küldenek szét a szentszékeknek és püspököknek. E hivatalos jelentések nyomán követik a kultuszminiszter útját és beszámolnak az akció egyes stádiumairól.

Dr. Jankovich Béla közoktatásügyi miniszter legelőször *Majláth* erdélyi püspököt

látogatta meg. A látogatást akkor úgy magyarázták, hogy a kalocsai érsekséggel függ össze.

Azután sorra következett a két érsek: először a nagyszebeni g. kel. érseket, *Mettianu* Jánost kereste fel, majd tegnap *Mihályi* balázsfalvi g. kath. érseknél tett látogatást.

Közben a miniszter sűrűn megjelent a román és a szász iskolákban, figyelte az előadásokat, részt vett tanári konferenciákon, tanulmányozta a vagyonkezelést és személyes tapasztalatokat szerzett a viszonyról, amely a magyarság és románság között fenáll.

Ezek a látogatások tehát sokkal nagyobb jelentőséggel bírnak, mint azt a távolállók sejtik. Dr. Jankovics Bélának küldetése van, az ő feladata kipuhatolni a románság kívánalmait. Ezeket összhangba fogják hozni a magyarság érdekeivel és így jönne létre a nagy kompromisszum, amelyet az őszi törvényhozás sankcionálna.

Az egyes püspöki vizitek természetesen ebédrel végződtek, amelyekre hivatalosak voltak a vezető politikusok is. De a román vezető körökben előre tudják, hogy a purparlékból a nemzetiségi képviselőket kihagyják. Teljesen nyugodt elemekkel akarnak tárgyalni és a román főpapság erre önként ajánlkozott.

Ezért történnek most a miniszteri látogatások. Mihelyt Jankovich miniszter befejezi körutját, a román érsekek konferenciára fogják összehívni híveiket és elibük tárják a helyzetet. Megformulazzák a kompromisszumot és ezt memorandum alakjában fogják a törvényhozás elé terjeszteni.

A szakértőkből álló két bizottság pedig egyöntetűen úgy nyilatkozott, hogy a terület szilárd s házépítésre alkalmas.

Az előadó a parcellázási kérelem elutasítását javasolta s Rimler Károly is ezen álláspontot védte; azonban Varró Domokos műszaki tanácsos a szakbizottságok álláspontja mellett érvelt.

Sulyok István a parcellázás engedélyezését fogadja el, azonban az építkezési engedélyek kiadásánál a város tanácsa tetszés szerinti kikötéseket tehet.

Varró Domokos javaslatát fogadták el. Még néhány apróbb gyógydíj ügyet intéztek el s az ülés véget ért.

Báró Szentkereszty Zsigmond alapítványa.

*

Báró Szentkereszty Zsigmond v. b. t. t., a nagyváradai kir. tábla nyugalomba vonult elnöke újabb tanujelét adta Nagyvárad iránt érzett szeretetének. Távozása alkalmával lemondott a Kaszinó igazgatói tagságáról és egyben pedig nemeslelkű alapítványt tett a Kaszinónak. 800 koronás alapítványával a Kaszinónak azt a régi tervét és vágyát akarja előmozdítani, hogy a Kaszinó magának saját házat építsen. Báró Szentkeresztynek a Kaszinóhoz küldött bucsulevele és az alapítólevél a következőképp hangzik:

A *Biharmegyei és Nagyváradai Kaszinó nagyérdemű választmányának*

Helyben.

Nyugdíjbavonulásom következtében a jövő hóban Nagyváradról Kolozsvárra költözvén, sajnálatomra nem tölthetem be többé a Kaszinó igazgatói állását, amelyről ez okból tisztelettel lemondok, őszinte köszönetemet fejezve ki a Kaszinó tagjainak az irántam ismételt kifejezett megtisztelő bizalomért, igazgató társaimnak, a Kaszinó választmányának és tisztikarának a szíves támogatásért és kérem, tartsanak meg szíves emlékümben, amiként én is mindig kellemesen fogok visszaemlékezni a Kaszinó szeretett tagjaival eltöltött kedves órákra s megőrzöm szívemben azt a tiszteletet és szeretetet, amellyel a Kaszinó minden tagja iránt viseltetem.

Bátor vagyok ezen alkalommal betérjeszteni a mellékelt alapító levelemet azon tiszteletteljes kéréssel, hogy azt elfogadni és alapítványomat annak intézkedései értelmében kezelni méltóztassék.

Nagyvárad, 1913. szeptember 25.

Alapító levél.

A „Biharmegyei és Nemzeti Kaszinó” javára ezenel 800, azaz nyolcszáz korona alapítványt létesítek a következő feltételek mellett:

1. Az alapítványi tőke általam 3 hó alatt fizetendő ki azon naptól számítva, amiképen a Kaszinó jogerős közgyűlési határozattal kimondotta, hogy a Kaszinó részére saját telkén saját helyiséget épít, vagy ilyet megszerez.

2. A tőke lefizetéséig köteles vagyok a jövő 1914. év január hó 1-től kezdve a Kaszinó pénztárába évi 40 korona kamatot fizetni.

3. Halálom napjától számított legkésőbb 6 hó alatt ezen alapítványi teke örökösöm által mindenestre kifizetendő, de csakis a fenti célra lesz fordítható s addig a kamatok folyton tőkésítendőek lesznek.

Ezen alapítvány létesítésénél kettős indok vezérelt:

Az egyik indokom azon vágy volt, hogy elköltözésem dacára a Kaszinónak életfogytiglan tagja maradhassak; — második célom pedig az volt, hogy a Kaszinó javára

A város közigazgatása a múlt hóban.

A közigazgatási bizottság ülése

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését.

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt Rimler Károly polgármester, Bordé Ferenc főjegyző, Németh István kir. pénzügyigazgató, Varró Domokos kir. műszaki tanácsos, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, dr. Mayer László v. főorvos, dr. Istvánffy István v. árvászéki elnök, dr. Mihelyi Lajos, dr. Medvics Gábor, dr. Adorján Armin, Sulyok István, dr. Thury László v. főügyész, dr. Thury Kálmán kir. ügyész, Heringh Sándor aljegyző.

Az ülés megnyitása után felolvasták a polgármester jelentését a közigazgatás szeptember havi állapotáról.

A jelentés szerint a közegészségügyi állapot úgy általában kedvező volt. A születések száma 37-el multa felül a halálozások számát. A fertőző betegségek közül előfordult kanyaró 22 esetben, 2 halálozással, ronsoló toroklob 6 esetben, halálozás nélkül; hasi hagymáz 24 esetben 2 halálozással. — A Szent László járványkórházban ápoltak 25 beteget, meghalt 1. — A gyermekkórházban ápolatott 100 fekvő és 274 beteg. Születet 85 fiu, 67 nő, összesen 152 gyermek. — A halálesetek száma 65 fi, 50 nő,

összesen 115 egyén, 5 éven aluli gyermek 53 halt el.

A közbiztonsági állapot kielégítőnek mondható. Lopás 174, sikkasztás 21, jogtalan elsajátítás 4, csalás 11, vagyon rongálás 4, zsarolás 2, magánlaksértés 1, gyermekölés 1, magzatelhajtás 1, védjegy bitorlás 1, rablás 1, sulyos testi sértés 23, könnyű testi sértés 39. Letartóztatva volt 53 egyén.

Külföldi utlevél 13 adatott ki, ezek közül kivándorlásra 8.

Kiadott 43 új iparigazolvány, megszünt 13 iparüzlet.

Kinestári egyes adóban befolyt 46392 korona, késedelmi kamatban 1400 korona, betegápolási pótdobban 2740 korona. Városi adóban befolyt 26135 korona, vízhasználati díjban 8870, csatornázási pótdobban 2998 korona folyt be szeptember hóban.

A polgármester jelentését tudomásul vették, a szakelőadók nemleges jelentéseivel egyetemben.

Tudomásul vették továbbá a pénzügyminiszter leiratát az egyenes adók 1914—916. évi kivetése tárgyában.

Elfogadták a polgármester előterjesztését a közüti alap 1911. és 1912. évi zarszámadásáról.

Hosszu vitát keltett az a kérdés, hogy Vajnovszky Vince és Károlynak engedélyezék-e, miszerint a hegyen, Kórház- és Kálvária-utca egymásba torkolásánál levő telküket házhelyekül parcellázzák.

A városi mérnöki hivatal ellenezte a parcellázást, mert szerinte a terület csuszamlós és így lakház építésre veszélyes.

megkezdjem egy alaptöke létesítését, amely e nemes város és megye áldozatkész fiainak adományával idővel remélhetőleg annyira fog emelkedni, hogy a Kaszinó képes lesz saját telkén saját helyiséget létesíteni, — kerthelyiséggel együtt, mert meggyőződésem szerint csak ekként biztosíthatja fennállását és fejlődését, amit szívből annyira óhajtok.

Nagyváradon, 1913. szeptember 25-én.

Véres családi dráma Nagyváradon

Az esküdtbiróság felmentette a férjet.

Ez év júniusában véres szerelmi dráma színhelye volt a százados fákkal borított Rhédey-kert egyik elhagyott útja. Szücs István nyomdász kétszer rálőtt a feleségére, azután pedig maga ellen fordította a fegyvert. Mindketten csak könnyebben sérültek meg, úgy hogy Szücs István tegnap már a bíróság előtt felelt tettéért.

A királyi ügyészség gyilkosság kísérlete miatt emelt vádat Szücs István ellen. A nagyvárad kir. törvényszék esküdtbirósága Korn Lajos táblabíró elnöklete alatt tegnap egész nap tárgyalta a vérengző férj ügyét.

Szuronyos börtönőr kíséri a terembe Szücs Istvánt, akit a vizsgálóbíró, mihelyt a kórházból kikerült, ahol 14 napig feküdt, azonnal letartóztatott.

— Bűnösnek érzi magát?
— Nem.

— Mondja el, hogy történt a dolog?

Szücs István részletesen elmondja a családi tragédia körülményeit.

— A múlt év szeptemberében vettem feleségül Szabó Juliát. Eleinte jól megvoltunk együtt, de azután betegeskedni kezdtem, fájt a szemem és nem kaptam munkát. A feleségem se dolgozott s így nyomorogni kezdtünk. A leány szülei nem akartak pénzt adni és azt mondták, hogyha nem tudom eltartani a feleségemet, váljunk el. Én ebbe nem akartam belemenni, mert nagyon szerettem a feleségemet. A szülők azonban addig áskálódtak, amíg az asszony visszaköltözött a szülőkhöz.

Emiatt nagyon el voltam keseredve. Többször kértem a szülőket is, őt is, hogy jöjjön vissza, Szabó Juliska szülei azonban erről hallani sem akartak. Megindítjuk a válópert és vége lesz mindennek.

Júniusban a Nagypiacon egyedül volt a feleségem. Találkoztunk és beszélgetni kezdtünk.

Ismét kértem, hogy jöjjön vissza hozzám, nem tudok nélküle élni. Az asszony csak vonogatta a vállát. Kértem azután, hogy legalább beszéljünk egy kicsit. Így mentünk aztán a Rhédey-felé. Mikor már kint voltunk, egyszer csak, magam sem tudom, hogyan történt, az a gondolatom támadt, hogy most végezni fogok vele is, velem is, ha nem hajlik a szavamra. Azt mondtam neki:

— Utoljára kérlek gyere vissza hozzám.

— Nem tudom. Beszélék a szüleimmel. Különbösen hagyjon nekem békét.

Erre előrántottam a forgópisztolyomat,

és kétszer rálöttem, azután pedig magam ellen fordítottam a fegyvert. Talán háromszor löttem magamra.

Az asszonynak a karját találta a golyó és a fogát. Tizenkét napig feküdt a kórházban, amikor teljesen gyógyulva jött haza. Mióta különben a férj és feleség még is békültek.

A bíróság az esküdttek verdiktje alapján felmentő ítéletet hozott. Az ítéletben az ügyész is megnyugodott.

Hazai a királynál. Báró Hazai Samu honvédelmi miniszter Bécsbe érkezett, s tegnap délelőtt külön kihallgatáson jelent meg a királynál. Az audiencia, mely Schönbrunnban volt, összefüggésben áll a holnap megkezdődő közös miniszteri tanácskozással.

..HIREK..

...

* **A király névnapján** a székesegyházban hálaadó istentisztelet lesz, amelyet *Belopotoczky* Kálmán v. b. t. t., nagypréost fog celebrálni.

* **A miniszterelnök Pozsonyban.** Gróf Tisza István miniszterelnök vasárnap Pozsonyba utazik, hogy az ottani új református templom felavatásán és az azt követő egyházmegyei gyűléseken részt vegyen. Hétfő este érkezik vissza Budapestre.

* **Markovits Manó installációja.** Csanádban nagy ünnepségre készülnek. E hó 7-én lesz ugyanis *Markovits* Manónak az ujonnan kinevezett főispánnak az installációja. A beiktatási ünnepélyen Biharvármegye tisztikara küldöttségileg vesz részt. A központi tisztikarból 21-en vesznek részt a beiktatáson. A központi tisztikart *Fráter* Barnabás alispán vezeti. A margitai járásból *Darabant* Endre, *Fichtner* Gyula, *Kovács* András, *Gerlach* Mihály, *Beöthy* Ödön, *Baranyi* Gábor mennek át a makói ünnepélyre. A kiküldöttek Nagyváradról indulva Szegeden meghálnak és ott diszmagyarba öltözve mennek át Makóra.

* **A Tisza-szobor ügye.** *Miskolczy* Ferenc főispán tegnap hazaérkezett Budapestről, ahol a Tisza Kálmán-szobor ügyében járt el. A főispán ugyanis értesítést kapott, hogy a Tisza-Kálmán-szobor mintázata a bizottság utmutatása szerint elkészült és a szobrász mielőtt a bizottság elé terjesztené a művet, be akarja mutatni a főispánnak is. Budapestén már ott volt *Tisza* István gróf is, aki a főispán társaságában megtekintette a szobrot. Az új mű teljesen kielégítette *Tisza* István grófnak és *Miskolczy* Ferenecnek érdeklődését. Így legközelebb a bizottság elé kerül a minta és akkor fogják megadni a megbízatást a kivitelre.

* **A magyar gör. katolikus püspök felszentelése.** Fényes ünnepség közepette fog végbemenni az első magyar gör. katolikus püspök felszentelése. A felszentelés folyó hó 5-én lesz Hajdudorogon és *Drohobeczky* Gyula kőrösi püspök fogja végezni. Mint konsekrátorok fognak mellette segédkezni: dr *Lányi* József tinnini püspök és *Fischer* Colbrie Ágoston kassai megyés püspök.

* **Interpellálás, amely nem történt meg.** A Nagyvárad Napló tegnapi számában megemlékezik a polgármesterek kongresszusának alkalmából a város által rendezett társasébbéddel kapcsolatosan arról az incidensről, hogy dr *Moskovits* József kereskedelmi és iparkamarai elnök még az ebéd megkezdése előtt eltávozott a Pannóniából. A közlemény szerint *Moskovits* József kamarai elnök távozása előtt *Jelinek* Géza hely.-főszámvevőnek a következőket mondta volna:

— Kérem, én mint a kamara képviselője jöttem ide. Elvárom, hogy megfelelő és illő helyre ültessenek. Nekem, mint a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara elnökének van annyi jogom elől foglalni helyet, mint a tisztelt kanonokoknak.

Ezen közleménnyel szemben dr *Moskovits* József kamarai elnök kijelentette, hogy egyáltalán nem is beszélt *Jelinek* Gézával a Pannóniában s így a neki imputált kijelentést sem tette. — *Jelinek* Géza szintén annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy a polgármesterek kongresszusának egész tartama alatt, sőt azután sem beszélt dr *Moskovits* József kamarai elnökkel.

* **Községi választások.** Csökmő községben tegnap tartották meg a községi állatorvosi választást, mely alkalommal *Ebstein* Gézát választották meg. Ugyanezek tegnap töltötték be a községben a segédjegyzői állást is, melyre egyhangulag *Ménner* Tibor okleveles jegyzőt választották meg.

* **A szalárdi tifusz.** Pár nappal ezelőtt megemlékeztünk arról, hogy a szalárdi járásban *Tóth* Mihály földbirtokos Bodojótanyáján nagymérvű tifusz-járvány lépett fel. Akkor még csak 12 esetről tudott a hatóság. Ma már a veszedelmes járványnak 32 betege van. Ha tekintbe vesszük, hogy ez a nagyszámu megbetegedés egy tanyán történt, megállapíthatjuk, hogy a hatóságnak a tifuszjárvány igen veszedelmes jelenségével van dolga és igen nagy apparátussal kell fellépnie, ha a veszedelem gyors elfojtását akarja. Ertesülésünk szerint a baj most már átlépte a tanya határait és tegnap Szalárdon fellépett. A szalárdi lakosság igen izgatottan fogadta az első tifusz megbetegedés hírért és tartanak tőle, hogy a járás székhelyén is ki fog fejlődni a veszedelem. A hatóság megállapította, hogy a járványt Szegedről hurcolták be a bodojói tanyára. Az egyik ispánnak ugyanis Szegeden megbetegedett a fia, négy pedig tifuszban. A beteg gyermek meglátogatására az édesanyja Szegedre utazott. Mikor Szegedről hazaérkezett, a reá következő nap már tifuszban megbetegedett. Ettől kezdve nap-nap után fordultak elő megbetegedések. A járvány nagy arányára való tekintettel *Móricz* Ernő megyei főorvos kiszállt úgy a Bodojótanyára mint Szalárdra és a legmesszebb menő óvintézkedéseket rendelte el. A tanya cselédsége részére létesített lakásokat kiürítették és átalakították járványkórházzá. Jelenleg a betegek teljesen elkülönítve fekszenek, úgy hogy a további fertőzést most már kizártnak tartják. Eddig a baj gyors terjedésének épen az volt az oka, hogy a betegek együtt voltak az egészségesekkel. A főorvos ezenkívül a tanyán elrendelte az általános tisztogatást és dezinficiálást. Ugyanilyen intézkedéseket rendelt el Szalárdon is. A főorvos rendelkezésének foganatosítását a főszolgabíró kötelességévé tette az alispán.

* Családi dráma Váncsodon.

Remes családi dráma játszódt le tegnap éjjel Váncsodon. Bondár István ezéltt nyolc évvel vette feleségül Sándor Sárát. Azóta a férj állandóan féltékenykedett az asszonyra. Szerdán este is egy féltékenységi jelenet játszódt le a házastársak között. A napirenden lévő jelenetnek borzalmass folytatása következett az éjszakában, Bondár éjjel, mikor már aludt mindenki, magához vette a borotváját és azzal keresztül vágta a felesége torkát. Az asszony pár pernyi szenvedés után meghalt. Bondár erre a maga nyaka ellen fordította a borotvát és össze-visza darabolta magát. Majd kifutott a szobából és az udvaron lévő kutha ugrott. Az esetet jelentették a csendőrségnek, mely azonnal megjelent a helyszínen. A gyilkos férjet még életben sikerült kihuzni a kuthából. A vizsgálatot folytatják.

* **A kamara háromezer korona segélye.** Az 1913. évi költségvetés tárgyalásánál Nagyvárad városa egyszerűen törölni akarta a kereskedelmi és iparkamara 3000 korona évi segélyét, amelyet pedig Nagyvárad városa mindaddig biztosított a kamara részére, amíg annak szüksége a kamaránál fenforog. Végre is azonban a városi közgyűlés akként szavazta meg a 3000 koronát, hogy ahhoz az 1913. évtől további intézkedésig nem adja a hozzájárulást. A kamara ez ellen felbevezést adott be, a segély megszavazását követő klauzula miatt. A belügyminiszter most értesítette Nagyvárad városát, hogy a 3000 korona megszavazását jóváhagyta.

* **Az Érszabályozó társulat.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a földmivélsügyi miniszter a Bihardiószei Érszabályozó Társulat alapszabályait jóváhagyta.

* **Kolera a szomszédban.** Tegnap Szatmármegyében újabb három kolera megbetegedés fordult elő. Emiatt az óvintézkedéseket egész Biharmegyében megszigorították. Az alispán körrendeletileg tudatta a főszolgabírókkal, hogy a kolera óvintézkedésekről szóló utasításokat nyomtatásban fogja megküldeni a mai postával. A magyar és románnyelven készített falragaszokat minden község tartozik az utcákon kiragasztatni. Az óvintézkedések foganatosítását pedig a főszolgabíró köteles ellenőrizni.

* **A nyilvános könyvtár szeptemberben.** Ahogy az iskola kapui megnyitak, a könyvtár is megkezdte működését. Az idény már sokkal intenzívebben tudja fontos hivatását betölteni, mert állománya körülbelül 5000 kötettel szaporodott, amit részint az állam és a város bőkezűsége, részben pedig a társadalom jótékony tagjai tették lehetővé. Az olvasó-termeben 1436 látogató volt, akik 1559 kötet könyvet olvastak. Ezeknek 49 százaléka szépirodalmi mű volt: 749 kötet, 34 százaléka tudományos munka: 534 kötet és 17 százaléka folyóirat: 276 kötet. Az olvasók között volt 599 diák (köztük 23 nő), 389 iparos, 139 kereskedő, 100 hivatalnok (22 nő), 85 joghallgató, 26 főiskolai hallgató, 25 tanító, 21 masamódeány, 15 tanár, 15 varróleány, 9 talmudista, 6 ápoló, 3 háztartásbeli, 2 gazdasz és 2 magánzó.

* **Kolerariadalom az állomáson.** Tegnap reggel a vasuti pályaudvaron az új fűtőháznál Tipi vasuti munkás hirtelen összeesett és gyomorgöresöktől gyötörve, kétségbeesetten kiabálni kezdett. Azt hitték, hogy kolerás. De dr. Barna Ármín tiszti orvos megállapította, hogy csak heves gyomorgöresei vannak. A mentők beszállították a biharmegyei közpórházba.

* **A M. kir. honvéd zenekar** haza érkezvén s f. hó 4-én szombaton este kezd meg első **nagy hárfa hangversenyét** a „Fekete Sas” kávéházban szenzációs műsorral Frichay Richárd ur személyes vezetésével. 1. A papok harci indulója „Athalia”-ból Mendelssohn. 2. Gartenlaube keringő Strauss. 3. Nyitány Góthe „Egmont” című drámájához Bethowen. 4. a) Részletek „Omegin” című operából Tschajkowsky. b) Chanson sans paroles Tschajkowsky. 5. Virágok suttogása Blon. 6. a) „Ave Maria” (hárfa kísérettel) Daeh-Gounod. b) „Largo” (hárfa kísérettel) Händel. 7. a) Nagy ábránd „Az eladott menyasszony” c. o. Smetana. b) „A kétség” hárfa románc Glinka. 8. Magyar Mese Lányi. 9. Soliman „Visegrád” című zene költeményből Volkmann.

* **Esperes kerületi gyűlés Rézbányán.** A belényesi esperesi kerület őszi gyűlését szept. 29-én Rézbányán tartották meg az ottani plebánia átadásával kapcsolatosan. Jelen voltak: Gál István magyarcsékei plebános, a kerület esperese, Dávid Kornél vaskóhi plebános, Széles Elek belényesi plebános, ker. jegyző és Nyiri István rézbányai lelkész, ki a gyűlésen gyakorlati életbevágó érdekes értekezését olvasta fel: „Mikor és miért adható fel az utolsó kenet szentsége még a ravatalon is?” címmel. — Ebédközben meleg közvetlenséggel bucsuztatta el az esperes a kerület nevében a távozó rézbányai lelkészt, ki meleg hangon köszönte meg az irányában tanúsított hamisítatlan kollegiális szeretetet.

* **Varjas Antal új műsora.** Minden oldalról szívesen fogadták a Vígadó mozgó igazgatóságának azt az intézkedését, hogy Varjas Antalt még néhány napra leszerződtette. A közkedvelt művész teljesen új műsorával óriási sikert aratott a fővárosban és közóhajra mutatja ezt be nálunk, a Vígadóban vasárnapig bezárólag, amikor utoljára lép fel minden előadásán. Nagyszerű Pathé újdonságok is érkeztek a Vígadó mozgóba, amelyek ma lesznek műsoron. Kiemelendő a „Csipkekirálynő” 3 felvonásos dráma és Max Linder új alakítása „A vetélytársak” című darabjában.

* **Hurokra kerültek a polgári iskola betörői.** A rendőrségnek az utóbbi időben feltűnt, hogy Erdélyi János és Vetési Lajos, a rendőrség előtt jólismert villanyszerelők feltűnő elegánsan, munkanélkül járnak-kelenek és sokat költenek. A két mulatozó fiatal embert szerdán délben Méhes detektív a Sas passageból ellőállította. Megmotozásuk alkalmával körülbelül 200 korona készpénzt, töltött révolveket, álkulcsokat és zsebvilanylámpákat találtak. Első kérdésre azt mondták, hogy a náluk talált pénzt az *alagi* löversenyen nyerték. A detektívek hosszabb ideig foglalkoztak velük, aminek következtében zavarba jöttek és beismerték a polgáriskolai betörést és a gimnázium igazgatójánál sikertelen munkájukat. Ma reggel Jánossy kapitány és Ehrlich felügyelő a nyomozást folytatták, a betörőket elvitték a polgári iskolába, ahol megmutatták, miként jutottak be oda s hogy végezték a fosztogatást. Innen a gimnáziumhoz vezették az összekötött notórius gazembereket, s kedélyesen megmagyarázták, hogy jutottak be a gimnázium igazgatói irodájába; elmondották azt is, hogy a polgári iskolában rabolt pénzt többnyire Budapesten költötték el.

* **Kálvária-utca 20** számú új háznál egy földszinti utcai modern 4 szobás lakás november elsőre jutányos áron kiadó.

* **Összeégett mészégető.** Laszku Tógyer mészégető munkás a telepen megnézte, hogy a mészégetőgödörben mennyire fehéredett meg az izzó mész. A nagy gödör szélére állott, melynek széléről a föld leomlott s így belesuszott hónaljáig a gödörbe, minek következtében a teste összeégett. A sérültet beszállították a biharmegyei közpórházba.

* **A mentők szeptemberi működése.** A mentők és tűzoltók szeptember havában is derekasan kivették részüket a leghumánusabb emberi cselekedetekből, a veszélybe juttotakon való segítségből. A tűzoltók segítsége kétszer vétetett igénybe s megjegyzi még a kimutatás, hogy kétszer vaklárma miatt kellett kivonulniok. A mentők segítsége már sokkal többször vétetett igénybe. És pedig sebzés és sérülés esetében tizenötöszer, hirtelen rosszullet és betegség esetében huszonnégyszer nyújtottak segélyt, egyéb bajok esetében pedig mozgósítva voltak a mentők 59 esetben. Az összes segélynyújtás száma 98.

x **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a **most megnyitott Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **Vörösbőr!** Nyáron a legkellemebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédese *csemegecsörlő*; kitűnő peccsenye és *pezzgőborok*; *kőbányai* maláta és szalon *sörök*. **MERTZ NANDOR** csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon: 448. sz.

x **A városligeti kútháznál,** közvetlen az alagút mellett egy modern, télen is lakható három szobás szöllő-lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó, vagy előnyös feltételek mellett a ház örök áron eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermekek cipők 20–25 számig 2 korona, 26–28 számig 4 korona, 29–34 számig 5 korona. Fiu boks cipő 35–39 számig 7 korona, női chevrou vagy boks cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boks cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve *Feketé-nél*, Szent-János-utca, Kispipa mellett.

x **Borsajtók** és szöllőzuzók, bornyomózsákok és puttonok nagy választékban a legelőnyösebb árakban kaphatók: **Andrényi Károly és Fiai cégnél Nagyváradon.**

x **Meghódította a hölgyeket** MLE JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett) Telefon szám 827.

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilonban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telepen nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Körház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó automobilon a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

FLEGMAN

női-divat terme

kiváló szabásu

angol kosztümöt és francia

ruhát mérsékelt árakban

készít.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x **Tekintettel a rossz pénzvisszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár feygházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzi himzés 24 fillértől. 1 m. esipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamon-nál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **Színházba menet** találja a vásárló közönség az Aszódiféle cukorka és csokoládé-bonbon fizleteit. Tisztelettel értesítem úgy a nagyváradit, mint a vidéki ellite közönséget, hogy 6 felsége Vilmos német császár legkedveltebb cukorkáit Hildebrand udv. szállító Berlinből kizárólag csakis nékem szállítja és így a cukorka szakértő közönség most már különbséget fog tudni tenni cukorka között. Cukorkáim friss és élvezhetőek, valamint olcsó árban számítom. A közönség figyelmébe ajánlom Kossuth-utcai főüzletemet hol reggeltől estig a 8-féle zamatu pörkölt kávék frissen és melegen a közönség rendelkezésére áll, elkülönített kávé-pörköldőmben. Vigyázatot kérek — Rákóczy-uti főüzletem a Csokoládé király mivel csak kizárólag cukorkákat árusít, így vasárnap egész nap nyitva van a közönség kényelmére. Kugler Gerbaud cukorkák és cukrászsütemények budapesti árakkal üzletben kaphatók. Telefon rendeléseket kérek 635-, 610-, 10-16. A legcsekélyebb mennyiséget is azonnal gyorsküldőnccel haza szállítom.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a
Rammingeré
színházi és hölgyfodrász
szemben a színházzal.
Telefon 1076. Telefon 1076.

x **Két jogász sétál a városban**, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán**, passagé-kapu mellett.

* **Ingtalan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerekben csak **Klein Vilmos és Társa** cégnél találhatóunk u. m. író és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiú és leány intézetbeli fehérneműk, iskolai lüszter és cloth kötények, gyermek esőernyők, fiú sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2-50 fillértől. 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galberek 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczy-ut 18.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczy-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét Rimanóczy-utca (Kolozsváry házba) Royal kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modellekkel állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb boltbér mellett rendkívül jutányosan árusít.

x **Érdekében áll**, hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** urinői- és papi szabókat. Meglehető olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka **Sal Ferenc-utca 17.** Telefon 832 sz.

POVAZSÁN JÓZSEF
hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Szász épület,
színház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Szabadkai női tambura zenekar a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban hangversenyez az országos hírnévnek örvendő szabadkai női tambura zenekar **Kurina Mátyas** karmester vezetése alatt egy elsőrangú országból összeállított tambura és énekkar, naponta változatos műsorral, a társulat magán és ének számokkal működik közre, a társulat tagjai, Szatmári Lilike, Balogh Mariska, Pécsi Margit, Szűcs Annuska és Vég Micike énekesnők. Kezdeté este 8 órakor, szabad bemenet. Szíves pártfogást kér **Kurina Mátyas** karmester.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Értesítés.** Tisztelettel értesítjük a n. b. rendelőinket, hogy **Hatvany és Szentmiklóssy** szücsök beltagja, **Hatvany** hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szíves pártfogást kérünk **Hatvany és Szentmiklóssy** szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelű **CSIL-LÁROK** óriási választékban a Budapesti főüzletünkben megérkeztek. Meglehető **OLCSÓ ÁRAK** míg a készlet tart. Megtekinthető **vételkényszer nélkül**

vétel **STERNBERG** és eladás régiség, ékszer és műkereskedés **Szt. László-tér, Kishidő.**

Szülők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők teljes fiú kelengyék legolcsóbban

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpaddás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

viasszított fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

x **Este van, este van**, kiki nyugatomban kicsiny kis fiacskám alszik a karomban, bizonyosan álmodik kocsiról, lóról és egyéb játékról, hozok is én néki a **Párisi Bazárból.**

* **Középkorú nő** gazdasszonyi állást keres plebániára. Cim a kiadóban.

Legszebb és legolcsóbb zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839. Telefon 839.

Egy jó házból való fiú tanulóul felvétetik fizetéssel Tátray Gusztáv kézimunka üzletében Rákóczy-ut 4.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Péntek: Sztrájkol a gólya.
Vasárnap: Diákhercegnő. (Uj operette.)
Első kisbérlet.

Sztrájkol a gólya. A színházi iroda előzetes reklámjai alapján azt hitte a közönség, hogy valami kiválóan élvezetes francia pikantériát fog kapni a tegnapi pirosszinlappos bemutatóban. Volt is a színházban fiatal és öreg, menyecske és após bőven. Az előadás után megállapíthatjuk, hogy első sorban a szerző, valami **Hans Kottov** szellemessége sztrájkolt. Van szegénynek egy pikáns ötlete, amelyet dohányzó társaságban öt perces adomában leadhatna. Csinált belőle három felvonást. Még pedig fokozatosan sülyedő felvonásokat. Az első felvonásban még van — persze pirosszinlappos — ötlet bőven. A másodikban az ötlet sztrájkol, a harmadikban pedig esdőt mond s a közönség egy része a semmivel kitöltött harmadik felvonás vége elöl megszökött.

Az előadás is legjobb volt az első felvonásban. Ennek sok kacagtató helyzet komikumát **Szalma Sándor, Szentgyörgyi Márta, Tompa Béla és Sik Rezső** pompásan kihasználták igen jó együttest produkáltak. **Szalma Sándor** kitünően bevált a főhadnagy szerepében; egészen megfelelő bonvivantnak bizonyult. **Szentgyörgyi Márta** mondanunk sem kell, hogy kacér kis szerepében excellált. **Tompa** meglehetően jó volt egy öreg tudós kitünően karrikirozott szerepében, **Sik Rezső** pedig eredeti após **Leövey** ötletessége és humora rendkívül

került figurát csinált a kapitány kis szerepéből. Úgyes volt, mint mindig, T. Pogány Janka. Ellenben Saruga Irén szerepe nem volt arravaló, hogy valami különösebb sikert érhetett volna el.

Általában tehát az előadás olyan volt, hogy arravalóbb darabbal igazi sikert lehetett volna ilyen erővel és ilyen kidolgozással elérni. A szereplők bizony nem sztrájkoltak s ha mégis csak nagyon hamar muló s nem is teljes sikert arattak, abból az a tanulság, hogy legjobb, ha az ilyen szerzők békét hagynak a gólyának s inkább maguk állanak sztrájkba, a színpad határozott nyereségére.

A Diákhercegnő. A Sztrájkol a gólya című bohózat pompás sikerű előadásai után vasárnap este ismét eredeti bemutató lesz a Szigligeti színházban. Ez estén Reinhardt Henrik sok látványossággal teli, bájos zenéjű operettje: a Diákhercegnő lesz műsoron, amelynek bemutatójára a legnagyobb ambícióval készül a színáz operette ensemble élén Kállay Jolánnal, aki a címszerepet játssza. A közönség érdeklődésére méltán tarthat számot a vasárnapi bemutató kiállítása is, amelyre különös gondot fordít Erdélyi Miklós színgazgató.

A vasárnapi kisbérlet. A színház igazgatósága közli, hogy vasárnapi kisbérletben még páholyok, körszékek és támlásszékek bérelhetők. E hét vasárnapján, a kisbérlet első napján a Diákhercegnő kerül bemutatásra.

Október 6 a színházban. Október hó 6-át, mint évente rendszeren, úgy az idén is ünnepélyesen üli meg a Szigligeti színház. Az aradi vértanúk emlékűnnepén a Szigetvár ostroma című történelmi dráma első felvonása kerül színre és ezt követi Mascagni világhírű operájának: a Paraszthebesületnek az előadása, amely — tekintve a társulat énekszemélyzetének mostani erejét — pompásnak ígérkezik.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Vasárnap lesz a Photo-Club kiállításának verniszázsa.

— Karácsonyi Géza szoborművei. —

A nagyváradai amateur fényképészek Hanslián Ede kezdeményezésére 10 évvel ezelőtt egyesületbe tömörültek, hogy így a Nagyváradon annyira elhanyagolt művészi foto-sportot fellendítsék. Egy év óta megújult erővel szorgalmasan, csendben készült és dolgozott a Photo-Club Lukács Ödön tanácsos vezetésével és ennek a munkában eltelt évnek eredményét és produktivitasait most egy minden tekintetben művészi nivóju kiállítás keretében mutatja be Nagyvárad város szakértő közönségének az egyesület. A Photo-Club nagyváradai kiállításán kétszáz magas színvonalon álló képet állítanak ki és a portraik, táj- és genre képek, valamint a színes, ugynevezett antochron felvételek változatos élvezetben részesítik a nézőt.

A kiállítók mind egytől-egyig művészek. Különös nagy érdeklődéssel néz a

közönség Faragó Géza százados, Rosinger Arthur, Sonnenfeld Andor, Hanslián Ede és Máthé Pál felvételei elé, akik igazán művészien nivós dolgokat produkáltak.

Ezelőtt 10 évvel Hanslián Ede és Mezey Mihály rendezésében a „Fekete Sas” szállóban rendezte az egyesület első kiállítását, mely annak idején rendkívül nagy sikert aratott és melyet néhai Szmrecsányi püspök is meglátogatott.

Ezzel a kiállítással egyidejűleg Karácsonyi Géza szobrász-művész első kiállítását rendezi Nagyváradon. Karácsonyi egyénisége nem szorul kommentárra. Tetőtől-talpig művész ember, aki előbb mint az állam által kiküldött művész, később mint a marosvásárhelyi és nagyváradai szakiskolák tanára, egész generációkba oltotta bele a művészetét. Szoborműveivel pedig országos nevet szerzett magának.

A kiállítás a Weiszlovits-testvérek áldozatkészsége folytán a régi Bazár vendéglő (Rákóczy-ut) teljesen újjáépített termében lesz megtartva és folyó hó 5-én, vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik meg.

REPORTÁZS

A vasárnapi mérkőzés. Vasárnap délután 3 órakor a Rhédey-kertben fog lejátszódni az óriási érdeklődéssel várt NAC—NSE football mérkőzés, mely már előre nagy hullámokat ver városzszerte. Most fog ugyanis eldőlni, hogy melyik csapat a jobb, melyik tarthat jogos igényt a bajnokságra is. Tavaly tudvalevőleg a NAC volt az erősebb csapat s természetes, hogy minden erejével azon lesz, hogy hegemoniáját továbbra is megtartsa. A NSE pedig még soha sem volt olyan jó formában, mint az idén s minden igyekezete az lesz, hogy magához ragadja a győzelem pálmáját.

Mindenképen izgató s érdekes mérkőzésre van tehát kilátás. Mindkét csapat a legjobbat igyekszik nyújtani s vetélkedésük megtekintésére valószínű réglátott nagy közönség gyűl egybe a versenytéren.

Előzőleg a debreceni Kereskedelmi Alkalmazottak Sport-egylete mérkőzik a nagyváradai Sport Clubbal.

IRODALOM

Mária-kongregáció. Hitbuzgalmi képes folyóirat. Szerkeszti Bernhard Zsigmond S. J. (Megjelen havonként egyszer.) Előfizetési ára: tömegesen rendelve (20 példány) egy évfolyam 1 kor., külön rendelve 2 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mária-utca 25. — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal:

Fel a jubiláló kongregáció nagygyűléstünkre! — Rózsafüzér férfikezekben. B. Zs. S. J. — A kongregáció a középiskola Értesítőjében. König Antal S. J. — A lourdesi Szűz ajándéka. r. — Emlékezet. Novák János. — Repülőgép a lourdesi barlang fölött. — Egy kongreganista szünidei tapasztalatai. Abel Janka. — P. Tomcsányi Lajos S. J. np. — Levelek egy Mária-leányhoz. Laci

bácsi. — A kongregáció irodalom műhelyéből. bb. — Sajtóforgács. — Kongregáció élet. — Irodalom. — Telefon.

Örökimádás című hitbuzgalmi folyóirat 10. száma rendkívül dus és érdekes tartalommal jelent meg, amelyből kiemeljük a következő cikkeket:

Tartalom: Dr Tiefenthaler József: Rózsafüzér hava. — Dr Bozóky Géza: A gyakori áldozó és a szentmise. — Lukácsy István: „Jézus a tengeren”. — Dr T. J.: Assiszi szent Ferenc az oltáregyesületi szellem szentje. — Történelmi tár. Timár Kálmán: A nagyszombeni Krisztus teste társulat. — Jézusom, örömmöm. Rovatvezető: dr Szylaba Emil. Eucharisztikus Szövetségünk érme. — Szent Tarzicius az Oltáriszentség vértanuja. — Eucharisztikus Szövetségek. — Felső bimbók. Magyar Gizella: Öröklámpa. — Buzinkay Zoltán: A gondviselő jó Isten. — Antal Margit: A kis koccos Kati. — A Konstantin jubileum az Örökimádás templomban. — Br. Hornig biboros jubileumához! — Röptében a nagyvilág körül. — Egyesületi élet. — Felhívás az oltáregyesületi igazgatókhoz! — Kimutatások.

E valóban életrevaló folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 75.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona. Ajánljuk t. előfizetőink pártfogásába. Szerkesztő: Dr Tiefenthaler József.

EGYESÜLETEK

A Gyermekebarát egyesület azon kérelemmel fordul a nemeslelkű emberbarátokhoz, hogy a téli ruhák selejtezésénél gondoljanak azokra a szegény fázó gyermekekre, akiknek sem ruhájuk, sem cipőjük nincs, s a használt gyermekruhákat és cipőket küldjék el a Gyermekebarát egyesület alelnökéhez Reismann Mórné urnóhoz (Kapucinus-utca 13.) Az egyesület a ruha és cipő segélyre legjobban rászorult iskolás gyermekeket számom tartja s nekik azokat időközönként kiosztja.

TÁVIRÁTOK

Emelték a banklábát.

London, okt. 2.

(Saját tud.) Óriási szenzációja van a pénzvilágnak. Az angol bank 4 és fél százalékról 5-re emelte a banklábát.

Királyi kihallgatások.

Bécs, okt. 2.

(Saját tud.) A király ma külön kihallgatáson fogadta Hötendorfi Konrád vezérkari főnököt és Crobatin hadügyminisztert.

Öngyilkosság a szerenád alatt.

Szeged, okt. 2.

Welchster Árpád huszárfőhadnagy, dussgazdag zombori földbirtokos fia tegnap hajnalban mellbe lötte magát kedvese ablaka alatt. A hadnagy éjjeli zenét adott a leánynak, aki egy szegény vasutas özvegyének gyermeke. A lány nem fogadta el a szerenádöt, nem gyújtott gyertyát és a hadnagy ebből elke-

seredtségében fogott fegyvert maga ellen. Ma a halállal vívódik. A városban izgatottan tárgyalják a véres drámát és elítélik a szülőket, a kik ellenezték a fiatalok házasságát.

Jankovits utja.

Balázsfalva, okt. 2.

Jankovits Béla kultuszminiszter ma ide érkezett és Mihályi Viktor gör. kath. érsekhez szállt. A miniszter meglátogatta a kulturintézményeket és intézeteket. A pap-ság küldöttségileg tisztelgett előtte; több deputációt fogadott. A miniszter látogatásai rendkívül jó hatást tettek.

Eltűnt tudós.

München, okt. 2.

(Saj. tud.) Diesl dr-nak mostanig még semmi nyoma és így kétségtelen, hogy Londonba utaztában szerencsétlenül járt és a tengerbe fult.

Halálítélet Tirolban.

Bózen, okt. 2.

Az esküdtszék Heller Péter földbirtokost tegnap kötél által való halálra ítélte. Heller megölte volt kedvesét Kien Annát, a ki áldott állapotban volt, hogy egy másik lánnyal házasságra léphessen.

Schwarz Liza temetése.

Budapest, okt. 2.

(Saját tud.) Ma délután 4 óra-kor ment végbe az öngyilkossá lett milliomos leány, Schwarz Liza temetése. Jelen voltak a családtagok, a báró Kolmerék, a Léderer- és Schwarz családok. Hevesi Simon szép bucsubeszédet tartott a nagykorona-utcai gyászház udvarán. A temetésen nagy néptömeg vett részt, különösen sok fiatal leány. A ke-repesi-uti családi sirboltba helyezték örök nyugalomra a szép milliomos leányt.

A bajor király beteg.

München, okt. 2.

Kedden volt nevenapja az elmebeteg Ottó bajor királynak és e napra Münchent szokás szerint fellobogózták. Ugyanekkor az orvosok megállapították, hogy a király állapota nagyon aggodalmas, mert nem akar enni és rendkívül elgyengült.

A „Pesti Tükör“ sztrájkja.

Budapest, okt. 2.

A „Pesti Tükör“ munkatársai tovább is sztrájkolnak. A lap so-vány tartalommal jelent meg. Az Ujságírók Egyesületének választmánya ülést tartott és elhatározta, hogy békéltető tárgyalásokat kezd. Hír szerint dr Kenéz-Kurländer Ede lemond a főszerkesztőségről.

Ausztria szállít.

Szaloniki, okt. 2.

Mivel Olaszország nem tudott megegyezni az ideiglenes albán kor-

mánnyal 12000 Mauser-fegyver szállítására vonatkozólag, a szállítást Ausztria kaparintotta el.

Véres harcok.

Belgrád, okt. 2.

Az albán csapatok Prizrend felé futnak. A szerbek üldözik őket. A Dibra mellett véres csata volt. A szerb csapatok szerencsével harcolnak.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	10.44
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.34
Októberi rozs	— — —	8.12
Áprilisi rozs (1914)	— — —	8.87
Októberi zab	— — —	7.57
Áprilisi zab (1914)	— — —	7.88
Tengeri 1914 májusra	— — —	6.67

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	825.75
Osztrák hitelrészvény	—	627.50
4 ^o /o-os koronajáradék	—	81.25
Osztr. magy. államv.	—	699.50
Jelzálogbank	— — —	426.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	510.50
Hazai bank	— — —	284.—
Magyar bank	— — —	548.75
Keresk. bank	— — —	3720.—
Rimamurányi	— — —	686.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	758.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1057.—
Közuti vasut	— — —	633.75
Városi villamos	— — —	357.—
Adria	— — —	574.—
Atlantika	— — —	—.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

Az ország árvizkárosultjai javára indított gyűjtés eredményét leszámolni szándékozván, felkértem hirdetményileg a törvényhatósági bizottság azon tisztelt tagjait, akik címre gyűjtőívet küldtem ki, hogy azokat a befolyt összegekkel együtt hozzám mielőbb beszolgáltassák sziveskedjenek.

Mivel a gyűjtőíveknek csak egy igen kis része lett hozzám beszolgáltatva s minthogy az elszámolást ma már igen sürgősnek találom, ennél fogva tudva azt, hogy az egyes bizottsági tag urak nagy elfoglaltságuk miatt nem szolgáltatathatták be a gyűjtőíveket — megbízom Nagy Zsigmond kézbesítővel azzal, hogy az íveket és a gyűjtött összegeket szedje be. Ezen körülményről az érdekelt biz. tag urakat azon kérelemmel, hogy nevezett megbízottnak úgy az íveket, valamint a gyűjtése eredményét képező pénzüsségeket átadni sziveskedjenek.

Fogadják a biz. tag urak nemesszivü fáradozásaiért ez uton kifejezett hálás köszönetemet.

Nagyvárad, 1913. október 1.

Rimler Károly,
polgármester.

VIGADÓ

mozgósínház

NAGYVÁRAD,

Fekete Sas-passage.

Pénteken és szombaton:

Varjas Antal

uri cigányprimás vendégfellépése
pár estén át.

Csipke

királynő

3 felvonásos nagyhatású dráma.

Szarvasok és antilopok

a föld legritkább fajtáinak érdekes felvétele.

Bourne völgye

gyönyörű tájfelvétel.

Noana nyaklánc

megindító indus mese.

A nadrágtartók

komikns jelenet.

A vetélytársak

humoros jelenet,

írta és előadja: **MAX LINDER.**

Kedvezményes jegyek Kiss

Dávid, Sipos és a Színházi

tözsdekben kaphatók.

Helyárak: Páholy 6 sz. 6 K. I. hely 1
K. II. h. 60 f. III. hely 40 f.

Ha nincs megelegedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Kérjse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepő áron az ottani szőlő, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Meghívás.

A „Mezőgyáni kisbirtokosok és földmivelők földbérleti szövetkezete” 1913. október 12-én, vasárnap délután 2 órakor tartja meg az „Olvasó Egylet” nagytermében (Templom-utca 90. sz.) alapszabályai 24. §-a értelmében az

évi rendes közgyűlését,

melyre a szövetkezet tagjait az alapszabályok 26. §-a alapján meghívom.

Tárgysorozat:

1. Az 1912—13. évi üzleteredményről szóló igazgatósági jelentés tárgyalása és elfogadása.
  2. A felügyelő-bizottság jelentése az évi mérleg- és üzleteredmény-számláról.
  3. Az 1912—13. évi zárszámadás megvizsgálása és jóváhagyása.
  4. Az évi mérleg megállapítása.
  5. A veszteség fedezéséről határozathozatal.
  6. Az igazgatóság, a felügyelő-bizottság, és a pénztárnok részére a felmentvény megadása.
  7. A bér-épületek javíttatása folytán felmerült rendkívüli kiadások fedezéséről határozathozatal.
  8. Az alapszab. 51. §-a értelmében a szövetkezet feloszlásának kimondása.
  9. A felszámoló-bizottság kirendelése.
  10. A felügyelő-bizottság választása a felszámolás időtartamára.
  11. Esetleges indítványok.
- Az igazgatóság által készített, s a felügyelő-bizottság által megvizsgált és jóváhagyott zárszámadás és évi mérleg a közhíjánál 8 napi közzemlére kifüggesztetett és ott bárki által megtekinthető.
- A szövetkezet tagjainak száma jelenleg: 95, — az üzletrészek száma: 175.
- Mezőgyán, 1913. október 2.

R. Deák János,
igazgató-elnök.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és kőfaragó telepe

Nagyvárad Rákóczi-u. 20.

Szőlőbirtokos urak figyelmébe!

Mielőtt

borsajtó

szükségeit beszereznék ne mulasszák el dusan felszerelt raktárunkat megtekinteni, a hol saját gyártmányu

vas álványos borsajtóink

többféle kivitelben előnyös árak mellett szerezhetők be.

Ruff Testvérek
lakatos és gazdasági gép műhelye.
Lukács György-u. 26.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénzszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlet föl értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségeinket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantys portlandcement csöveket az összes szabványos méreteken és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszőit és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, működés és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utca- és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Haszonbérbeadási hirdetmény.

A nagyváradai lat. szert. püspökség közhírré teszi, hogy a közigazgatásilag Nagyvárad városához tartozó s a város tőszomszédságában fekvő „Szálka” és „Wolf” nevű pusztákat a rajtok levő épületekkel együtt 1913. október 20-án (hétfőn) délelőtt 10 órakor, zárt írásbeli ajánlatok alapján tartandó versenytárgyaláson 1914. október 1-től kezdődő 12 évre haszonbérbe adja.

A Szálka pusztája területe 251 kat. hold, melyből 215 hold szántó, 26 hold rét, 4 hold legelő és 6 hold majorudvar stb.; a Wolf pusztája területe 336 kat. hold, melyből 334 hold szántó és mintegy 2 hold majorudvar stb. A Wolf pusztából eddig csak az ugynevezett postatanya volt bérbeadva, a most meghirdetett bérterülethez azonban hozzá van csatolva a kiirtott wolffi erdő is, kivéve a m. kir. honvédségnek, továbbá a cs. és kir. közös hadseregnek lövölde céljára együttvéve külön bérbeadott 122 kat. holdat, valamint a nagyváradai kir. ügyészségnek szintén külön bérbeadott 10 kat. holdat. Ez a 222 kat. hold nem tartozik a most meghirdetett bérletbe s ez nincs belefoglalva a fentebb kimutatott 336 kat. holdnyi összterületbe sem.

Pályázók tartoznak ajánlatukban kinyilatkoztatni, hogy a bérbeadási feltételeket ismerik és elfogadják; továbbá kötelesek ajánlatukhoz a bérösszeg 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül csatolni.

A Szálka és Wolf pusztákra együttesen, de bármelyikre vagy mindkettőre külön-külön is lehet ajánlatot tenni.

Az uradalom fentartja azt a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson.

Ajánlatok 1913. október 20. napjának délelőtt 10 órájáig a nagyváradai l. sz. püspökség jószágkormányzóságához (Nagyvárad, Rákóczi-utca 33/18. sz.) nyújtandók be, a hol a részletes feltételek megtudhatók.

Nagy-Várad, 1913. október 1.

Gellért László, s. k.
kir. tanácsos, jószágkormányzó.

Zálogkölcsonöket

arany és ezüstneműekre, ékszerkekre kulánsan folyósít a

„Biharmegyei Takarékpénztár Zálogintézete”

Kossuth Lajos-utca 3. szám.

Pénztári órák:

délelőtt 8—12. délután 2—5.

Telefon 148. sz. Telefon 148. sz.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája.

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Kör könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban, körülírt határok közt segíteni.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Kör könyvtári helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltnék.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály (Kath. Kör épülete) szolgálnak.

EZ AZ IGAZI!

Wagner a „Hangszer-Király”
Budapest, József körút 15.

Különleges hangszerei a következők:

Varázsflauta ajándékkal 4 korona.
Csodaráztrombita, vastagrézből 6 korona.
Tündérharangok, 15 csengő, 8 korona.
„János vitéz” flauta 1 és 2 korona.
Varázsbevedő, felszereléssel 6 korona.
Jogásztárogató, billentyűkkel 16 korona.
Éneklőgép, a neriái tölcésrénékül!
Saját javító szakműhelyek!

A milánói, párisi és londoni kiállításon aranyérem
és érdemkereszttel kitüntetve.

Fényképes árjegyzék ingyen! Övös! Ugyeljünk
a „Wagner” névre és a 15. házszámra.

Üzlet áthelyezés

a

Hungária cipőgyár

r.-t.

(ezelőtt Moskovits Farkas és Tsa.)

Bémer-téri fiók üzletét

október 1-én ugyan-
csak azon házba, Rákóczi-
uti részén levő
Ujhelyi-féle női
kalap üzlethelyiségbe
helyezi át.

A

jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy
mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan beren-
dezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termései
borai, **előzékeny kiszolgálás**, szo-
lid polgári árak. **Abonensek naponta**
felvételnek.

Bares Józsefutóda
(cégtulajdonos)

IGNA DEZSŐ

gőzműfestő, vegyészeti ruhatisz-
tító és fehérnemű gőzmosó gyár
Szeged, Dugonics-utca 28 sz
Telefon 287. Telefon 287.

Képviselőket adok minden
városban megbízható egyé-
neknek igen jó feltételekkel.
Óvadék szükséges! Ajánlatok
küldendők fenti céghez.

Két középiskolát végzett fiu

nyomdász tanulónak

fizetéssel felvétetik

a Szent László-nyomdában.

Merza Kálmán

szíjgyártó, nyerges
és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szak-
mába vágó cikkeket, úgymint:
**disz- és igás-szerszá-
mot**, nyerges és versenyostoro-
kat. Kívánatra megrendelés után
is készítek a legegyszerűbbtől a
legdiszesebb kivitelig, **feltűnő**
szolid árak mellett.

Tüzijáték kiállítás

özv. **Kádár János**-né
elsősorú fűszer- és csemegé kereskedésében.

a legelsőbb rangú különlegességek
előnyös bevásárlási forrása.

Kugler H. Gerbaud főraktára.

Telefon 85. sz.

Telefon 85. sz.

41 YBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
ve k, papi és egyen-
ruhák vegyileg tisztit-
tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon száma 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

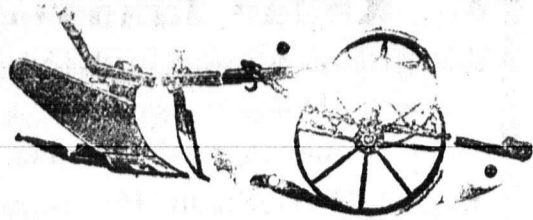
Csillárok,ívlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Ekék, vasboronák őszi szántásra

előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.

Termény tisztító rosta aratási idényre gyári árban. Borprések, szőlőszűzők már most megrendelhetők jutányos árban présfelünyomóval, ezek mind készpénzfizetés esetén olcsó árban. Minden darab szavatossággal.

Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

Eredeti

Meteor kályhák,

kályhatálcák és ellenzők,

fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén

házhoz szállítva 50 K° zsákokban

kimérve 100 K° 5 korona.

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olesó árak mellett.

3 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olesón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikülők 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

UNGHVÁRY JÓZSEF

SZŐLŐTELEPEN és GYÜMÖLCSFA-ISKOLÁJÁBAN
CZEGLÉD (PESTMEGYE)

"Nagyobb mennyiségű"
nemes gyümölcsfa-
csemete, bogróggyümölcsök,
vadonok, kerti sövények,
sima és gyökeres szőlővesszők
stb. kaphatók.
"Tessék hívertő árjegyzőket kérni."

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA **Gegenüber dem Rudolfsplatz**. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-pouder és **kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az

eredeti minőség.

Kapható Nagy-Váradon: Farkas István és Darvas István drogeriájában.